

Grela Alexandra: *Az Én Debrecenem (Foglalkoztatókönyv)*
 Debrecen: Méliusz Juhász Péter Könyvtár, 2023.

A Méliusz Juhász Péter Könyvtár kiadásában¹ 2023 júniusában jelent meg a foglalkoztatókönyv, amely címében és tartalmában is szervesen kapcsolódik az idén februárban kiadott *Az én Debrecenem*² című kötethez. Ez is nagyalakú, puhakötésű (kartonált), színes borítójú, figyelemfelkeltő könyv, amely gyerekeknek szól. A szerző és illusztrátor ebben az esetben Grela Alexandra egy személyben. Ő alkotta meg *Az én Debrecenem* képi világát is, és az első könyv ötlete is tőle származott, így nem meglepő, hogy ami abból kimaradt, most egy új alakban öltötttestet.

Ő napjaink egyik legkiválóbb illusztrátora, 2019-ben a Budapesti Illusztrációs Fesztivál fődíjasa volt, 2021-ben pedig Az év illusztrátora címet és az MMA Alkotói Ösztöndíját nyerte el. 2022-ben felkerült az International Board On Books For Young People listájára, a világ legjobb gyerekkönyv-illusztrátorai közé. Ugyanebben az évben Debrecen városa Csokonai-díjat adományozott Grela Alexandrának a kulturális élet, valamint a művészetek terén kimagasló alkotó tevékenységéért. 2023-ban ő lett Az év illusztrátora a *Hol készül a művészet?* (szerző: Révész Emese) című kötettel, és az általa megrajzolt *A nagy*

lötty, avagy születésnap a bábszínházban (szerző: Kollár Árpád) az év leginnovatívabb gyerekkönyve lett.

A könyvterv és a nyomdai előkészítés ebben az esetben is Kónya Ábel nevéhez köthető, aki egy nemzetközileg elismert debreceni születésű kurátor, művész, grafikus, tervező és tanár. 2016-2017 a Déri Múzeum igazgatóhelyettese, 2016-2018 a MODEM Modern és Kortárs Művészeti Központ főkurátora, illetve 2019-től a Miskolci Herman Ottó Múzeum igazgatóhelyettese és a Miskolci Galéria igazgatója.

A kötet színezőként és rajzos-kreatív feladatgyűjteményként is funkcionál, miközben Debrecennel kapcsolatos információkat, helyszíneket, jelképeket, kulturális ismereteket szereznek a kisebbek.

Az első és hátsó borítólapon színes kavalkád vonzza a tekintetünket. A képek a célközönséget állítják a középpontba: mosolygós, kacagó, bohóckodó, rajzoló gyermekek láthatóak rajta és egy pedagógusnő, aki színesceruzákat hoz egy vödörben. Az emberek mellett szerepel még egy barna kutya és három tarka cica is.

A foglalkoztatókönyv 64 oldalból áll, melyből az első (címlap) és utolsó oldal számozatlan, de gazdagon illusztrált: a feladatokhoz kapcsolódó kellékek láthatóak rajta (zsírkréta, színesceruzák, toll, tolltartó, vonalzó, nagyító, ecset stb.). 17 főbb részből áll a könyv, melyekhez színező és foglalkoztató kapcsolódik.

Ezek mellett cím nélküli feladatok, ismertető is olvashatók a könyvben.

Érdekes, hogy a fejezetcímek a bal alsó sarokban találhatók, és - a kisgyerekek számára könnyebben olvasható formában - csupa nagybetűvel vannak írva. A rövid címekekkel (pl. *A nagyhíd; A Főnixváros; Református Kollégium; Könyvnyomtatás; Mesterségek; Cívisházak; Hortobágy; Irodalom és Csokonai; 1849; Hatvani István; Bújócska a főtéren 1-2.; Nagyerdő soroló; A Zsuzsi vonat; A bábszínház; A Virágkarnevál; Advent a főtéren*), valamint instrukciókkal ösztönzi alkotásra az óvoda és kisiskolás gyermekeket. Minden feladathoz magával ragadó grafikák kapcsolódnak.

Az első két oldalas kép cím nélküli, de a feladatból kitűnik, hogy a gyermeknaphoz kapcsolódik. Itt ki lehet színezni az adott grafikát, és mellette az instrukció alapján a gyerekeknek le kell rajzolnia saját magát és a barátját. Ezzel nem csupán passzív részvételre, hanem aktív alkotásra biztatja a kicsiket, erősíti a közösségi szellemet. Ehhez hasonlóan az összetartozásra hívja fel a figyelmet a Debrecen felirat előtt születésnapot ünneplő család képe, amely sok szívecskével jelzi, hogy a résztvevők szeretik egymást és városukat.

A nagyhíd című részben a hídi vásár elevenedik meg a szemünk előtt zöldségeket áruló kofákkal és jellegzetes öltözékű (szűr, sujtásos atilla stb.) civis vásárlókkal. Ezt követi *A Főnixváros* című illusztráció, amely utal a gyakori debreceni tűzvészekre,

melyekből mindig erősebben született újjá Debrecen, akár a jelképe, a Főnixmadár. A hajdúsági mesterségekkel ismertet meg bennünket egy fejezet, amelyben láthatunk munka közben fazekasokat, kádárokat, kosárfonókat, kovácsokat, kelmefestőket és csizmadiákat is, valamint egy külön fejezetben a könyvnyomtatókat. Debrecen történelmének pillanatképei öltenek testet a cívis és egyéb házakról szóló grafikákban: dupla oldalon egy cívisház látható madártávlatból, majd a Nagytemplom, a Csonkatemplom, a színház, az egyetem, egy modernebb emeletesház és még pár egyéb épület. A Hortobágy világa bontakozik ki a pusztai emberek, a gémeskutak, a csikósok, a szürkemarha gulya, a rackák, a mangalica és egyéb haszonállatok ábrázolásában. Az 1849 című részben a debreceni csata emlékművének készítését eleveníti fel a szerző a cirkuszi oroszlánna és egyéb fellépőkkel.

A kultúra és tudomány szereplői jelennek meg a *Református Kollégium* című részben, ahol feltűnik az épület és az előtte olvasó gyermekek, valamint a könyvtár rajza, illetve hozzá kapcsolódik egy útkereső feladvány is. Az *Irodalom és Csokonai* című grafikán a költő éppen verset szaval egy társaság előtt, és jobb oldalon feltűnnek debreceni kötődésű alkotóink: Fazekas Mihály, Borbély Szilárd és Szabó Magda. A Hatvani Istvánról elnevezett fejezetben a múltban kutató professzor alakja összekapcsolódik az ATOMKI fiatal tudósaival.

A jelenhez elérve a gyermekek által közkedvelt helyszíneket mutatja be Grela Alexandra. A Nagytemplom előtti főtéren például fagyit lehet enni, madarakat etetni, és még bújócskázásra is kiváló helyszín (Bújócska a főtéren 1-2.). A *Nagyerdő sorolóból* kitűnik, milyen játszótérek, sportolási lehetőségek gazdag tárháza várja a kicsiket és nagyokat ezen a csodás területen, amely 2023-ban elnyerte a Magyarország legszebb erdeje címet. A kiránduláshoz a foglalkoztatókönyv a 141 éves Zsuzsi vonatot ajánlja a kipufogó füstös, zsúfolt autókkal szemben. A Hungária mozi helyén megnyílt Vojtina Bábszínház matinéját minden gyerek élvezettel tekinti meg. Itt látható többek között a méltán híres Vitéz László és az ördög is.

Végül egy nyári és egy téli rendezvényt mutat be a kötetben a szerző: az augusztusi Virágkarnevált a virágkocsin néptáncoló figurákkal, rengeteg mosolygó arccal és táncos fellépővel, valamint az adventi vásárt a város főterén a karácsonyfával, bódékkal és jégkorcsolyázókkal. Az utóbbihoz két érdekes feladvány is kapcsolódik: egy párkereső és egy elrejtett tárgyak megtalálásáról szóló játék.

A két utolsó oldalon pedig a feladványok megoldásait találjuk, hogy a gyermekek le tudják ellenőrizni, jól dolgoztak-e.

Ez a kötet önálló egész, ötletes feladatokkal és dinamikus, érdekes grafikákkal illusztrált foglalkoztatókönyv. Mégis akkor a leghatékonyabb az ismeretterjesztés, tanulás

szempontjából, ha a korábban megjelent *Az én Debrecenem* című interaktív könyvvel együtt használjuk.

¹ A kiadvány a TOP-6.9.2-16 kódszámú „A helyi identitás és kohézió erősítése” című pályázati kiíráson támogatást nyert TOP-6.9.2-16-DE1-2017-00001 „Helyi közösségfejlesztés Debrecen1 városrészén”, TOP-6.9.2-16-DE1-2017-00004 „Helyi közösségfejlesztés Debrecen3

városrészén”, TOP-6.9.2-16-DE1-2017-00005 „Helyi közösségfejlesztés Debrecen2 városrészén” azonosítószámú és című projektek keretében valósult meg.

Seprényi Kinga
magyar nyelv és irodalom -
történelem szakos tanár
Medgyessy Ferenc Gimnázium,
Művészeti Szakgimnázium és
Technikum, Debrecen